

**Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas
SIA “DG Termināls”**

**Augu izcelsmes, ķīmisko un naftas produktu termināļa
(Pulvera ielā 33, Liepājā, ostas piestātnē Nr.25)**

**IETEIKUMI IEDZĪVOTĀJU RĪCĪBAI
TERMINĀLĪ NOTIKUŠAS
RŪPNIECISKĀS AVĀRIJAS GADĪJUMĀ**

Liepāja 2022

Informatīvā materiāla mērķis ir informēt LSEZ SIA „DG Termināls” apkārtņē dzīvojošos iedzīvotājus un tuvumā izvietotos uzņēmumus par iespējamo apdraudējumu un nepieciešamo rīcību avāriju gadījumā, kā arī paredzētajiem aizsardzības pasākumiem.

Apstiprinām, ka objektam piemērojami MK noteikumu Nr. 131 - 01.03.2016. „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” prasības. Terminālim ir izstrādāts Drošības pārskats (DP), kas ir iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā, kā arī Valsts vides dienestā ir iesniegts iesniegums par bīstamajām vielām (BV).

Objekta atrašanās vieta

Pulvera iela 33, Liepāja, LV-3405. Liepājas ostas (Karostas kanāla) piestātne Nr.25
Termināla īpašnieks – juridiska persona LSEZ SIA „DG TERMINĀLS”. Atbildīgās personas — uzņēmuma valdes loceklis Jānis Millers un izpilddirektors Ivo Tikums.

Objektā esošo iekārtu apraksts, darbības izklāsts

LSEZ SIA „DG TERMINĀLS” nodarbojas ar lejamkravu (augu izcelsmes produktu, naftas produktu un šķidro ķīmisko vielu un maisījumu) pārkraušanu un uzglabāšanu rezervuāros. Lejamkravas tiek saņemtas ar dzelzceļa cisternām, tankkuģiem, autocisternām un ar sūkņiem pārsūknēti pa stacionāriem cauruļvadiem uz/no rezervuāriem.

Organisko eļļu attīrīšanas un transesterificēšanas iecirkņa darbība ir iekļauta uzņēmuma A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā.

Uzņēmuma teritorijā ir uzstādīts naftas produktu atkritumu reģenerācijas (pārstrādes) komplekss.

Bīstamie naftas produkti un šķidrās ķīmiskās vielas, maisījumi objektā

Rūpnieciskās avārijas riska novērtējuma kontekstā būtiski ir: NP (ĶP)¹ noplūde, ugunsgrēks vai sprādziens. Priekšvēstneši šādām avārijām parasti ir nevēlamie notikumi pašā uzņēmumā vai ārpus objekta avāriju izraisītie faktori.

Vadoties pēc Drošības pārskata par avārijām ar potenciāli vislielāko negatīvu ietekmi, kuru bīstamie (kaitīgie) faktori varētu radīt ietekmi uz tuvumā esošajiem iedzīvotājiem, dzīvojamā sektora ēkām, apkārtējiem uzņēmumiem, to darbiniekiem un transportlīdzekļu vadītājiem Pulvera ielā, ir uzskatāma liela daudzuma turpmāk minēto produktu noplūde:

- benzīna vai šķīdinātāja SPU noplūde no rezervuāra;
- jēlnaftas noplūde no rezervuāra;
- benzola vai jēlbenzola noplūde no rezervuāra;
- cikloheksāna noplūde no rezervuāra;
- acetona noplūde no rezervuāra.

Objekts ir nodrošināts ar nepieciešamajiem resursiem, drošības un aizsardzības sistēmām un iekārtam, lai operatīvi rīkotos rūpnieciskās avārijas vai tās draudu gadījumā. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām objektā tiek īstenoti preventīvie pasākumi, avāriju novēršanai, seku samazināšanai, ierobežošanai vai likvidēšanai.

Objekta Civilās aizsardzības plāns un Drošības pārskats pastāvīgi glabājas un ir pieejams katram interesentam termināla teritorijā (Pulvera ielā 33, Liepājā), administrācijas ēkā iepriekš piesakot vizīti vai sazinoties pa e-pastu: hub@dgterminals.lv

A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja un ar to saistītie lēmumi ir pieejami Vides pārraudzības valsts birojā mājas lapā www.vpvb.gov.lv

¹ NP – naftas produkti, ĶP – ķīmiskie produkti.

Ar ārpusobjekta Civilās aizsardzības plānu var iepazīties Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta mājas lapā www.vugd.gov.lv

Bīstamo vielu/maisījumu bīstamības raksturojums:

No minētajām bīstamajām vielām, pašlaik uzņēmums strādā tikai ar jēlnaftu. Rūpnieciskās avārijas scenārijus var izskatīt jēlnaftas pilnai noplūdei no rezervuāra.

Jēlnafta ir īpaši viegli uzliesmojošs, gaistošs, šķidrns dabīgs izcelsmes degizraktenis. Tai raksturīga tumša krāsa un īpatnēja ogļūdeņradim raksturīga smaka. Pēc sastāva jēlnafta ir ogļūdeņražu un heterorganisko savienojumu maisījums, tā ir vieglāka par ūdeni un ūdenī nešķīst. Jēlnaftas tvaiki savienojumā ar gaisu var veidot sprādzienbīstamu koncentrāciju. Piemīt kancerogēnas īpašības. Naftas bīstamība galvenokārt raksturojama ar aromātisko ogļūdeņražu saturu tajā — ieelpojot iespējama naftas tvaiku un naftas gāzu izraisīta eiforija, kas var izraisīt miegainību vai reiboņus. Nokļūstot acīs, izraisa nopietnu acu kairinājumu, var izraisīt nāvi, ja nokļūst elpceļos vai tiek norīta. Nafta ar ilglaicīgām sekām ir toksiska ūdens organismiem.

Jēlnaftas pilnas noplūdes gadījumā no 2000m³ rezervuāra apvaļņojumā ar peļķes degšanu par bīstamiem faktoriem uzskatāmi: NP (ĶP) degšanas siltumstarojums un bīstamu vielu koncentrācija gaisā.

Scenāriju realizēšanās gadījumā paredzams apdraudējums uzņēmuma darbiniekiem un Pulvera ielas satiksmes dalībniekiem. Pastāvīgie iedzīvotāji (Ziemupes ielā un tālākā apkārtnē) netiek apdraudēti.

Pirmās palīdzības pasākumi nonākot saskarē ar kādu no augstāk minētajām vielām:

Ja ieelpoti vielu ķīmiskie tvaiki, pārvietot personu svaigā gaisā. Ja persona neelpo, sniegt mākslīgo elpināšanu. Konsultēties ar ārstu. Norijot ķīmisko vielu, izskalot mutes dobumu. Ja cietušais ir pie samaņas dot iedzert ūdeni. Neizraisīt vemšanu. Nekavējoties meklēt medicīnisko palīdzību un uzrādīt vielas iepakojumu (nosaukumu) un marķējumu. Saskarē ar acīm, skalot plati atvērtas acis ar lielu ūdens daudzumu vismaz 15 minūtes. Saskarē ar ādu, nekavējoties mazgāt ar lielu daudzumu ūdens un ziepēm. Ja nepieciešams, vērsieties tuvākajā medicīnas iestādē vai izsaukt Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu.

Ja pēc termināli notikušas avārijas jūtami jebkādi veselības traucējumi (galvassāpes, nelabums, vājums u.c.), nekavējoties meklējama medicīniskā palīdzība, vērsoties tuvākajā ārstniecības iestādē.

Rūpniecisko avāriju attīstības scenāriji

Naftas un šķidro ķīmisko produktu noplūde:

Noplūdes gadījumā, sagaidāma ķīmisko tvaiku izplatība gan termināli, gan ārpus uzņēmuma teritorijas. Ķīmiskie tvaiki rada gaisa piesārņojumu, kā arī apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai.

Naftas uz šķidro ķīmisko vielu degšana:

Ugunsgrēka gadījumā sagaidāma siltumstarojuma, dūmu un toksisku tvaiku izplatība objekta tuvumā. Iespējama siltumstarojuma iedarbība uz blakus objektiem, kā arī ugunsgrēka bīstami faktori var apdraudēt cilvēku dzīvību un veselību.

Kopumā veiktais objekta riska avotu un iespējamo rūpniecisko avāriju seku izvērtējums ļauj secināt, ka objektā potenciāli iespējamās avārijas var radīt paaugstinātu risku termināla darbinieku dzīvībai un veselībai, kā arī cilvēkiem un objektiem ārpus uzņēmuma teritorijas, tomēr to iespējamība ir ļoti zema.

Iedzīvotāju, apkārt esošo uzņēmumu brīdināšana avārijas situācijā:

Atkarībā no reāli notikušas avārijas rakstura tiks nodrošināta: apkārtējo iedzīvotāju, uzņēmumu darbinieku brīdināšana, šim nolūkam izmantojot:

- Liepājas pilsētā uzstādītās civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas trauksmes sirēnas;
- glābšanas un operatīvos transportlīdzekļus ar skaļruņiem un skaņas signāliem, kas sniedz attiecīgo informāciju, kursējot pa uzņēmuma apkārtējās teritorijas Pulvera – Cukura – Ziemupes – Medzes – Saraiķu ielām;
- pēc situācijas – iespējama apdraudēto iedzīvotāju evakuācija;
- nepieciešamo elektroatslēgumu un transportlīdzekļu kustības pārtraukšanu apdraudējuma zonā.

Termināls nodrošina:

- uzņēmuma teritorijā tiek iedarbināta uguns aizsardzības trauksmes sistēma (skaņas signāls), lai brīdinātu uzņēmuma darbiniekus, un tuvumā atrodošos iedzīvotājus.
- apziņošanu telefoniski, pēc iespējām, brīdinot riska zonas tuvumā esošos uzņēmumus par avārijas situāciju, mutiski brīdinot tuvumā esošos iedzīvotājus;

Objektā ir izveidota trauksmes un apziņošanas sistēma, kā arī noteikta kārtība (atbilstoši civilās aizsardzības plānam), kādā notiek reaģēšanas un seku likvidācijas pasākumi nevēlamu notikumu vai rūpnieciskās avārijas gadījumā.

Iedzīvotāji var tikt informēti par termināli notikušo rūpniecisko avāriju, ja tiešas rūpnieciskas avārijas bīstamo faktoru iedarbības nav, bet pastāv tās draudi sakarā ar iespējamo vēja virzienu maiņu, avārijas objektu mijiedarbību u.c. un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) vadītājs ir pieņēmis lēmumu par iedzīvotāju evakuācijas nepieciešamību;

- iedzīvotājus apziņos VUGD, policijas, pašvaldības darbinieki, norādot; aptuveno evakuācijas ilgumu, pārvietošanās veidu (ar autobusu vai patstāvīgi, t.sk. ar personīgajiem transportlīdzekļiem), izvietojuma vietu – skola, kultūras nams u.tml., evakuācijas sākuma laiku.

Neatliekamie pasākumi rūpniecisko avāriju gadījumos objektā (vielu noplūde ar vai bez aizdegšanās gadījumā)

- operatīvo dienestu izsaukšana;
- trauksmes signalizācijas iedarbināšana;
- evakuācija vai piedalīšanās seku likvidācijā;
- tehnoloģisko procesu apturēšana;
- ugunsdzēsības sistēmu iedarbināšana;
- vagoncisternu un autocisternu evakuācija;
- noplūdes avota apzināšana;
- bojājumu novēršana;
- tvaiku mākoņa ierobežošana, izlijušā produkta ierobežošana, noklāšana;
- ugunsgrēka dzēšana un iekārtu atdzesēšana;
- Ierodoties VUGD, termināla vadība un uzņēmuma darbinieki pilda VUGD rīkojumus.

Rīcība rūpnieciskās avārijas gadījumā

Pamanot uzņēmumā avāriju vai dzirdot teritorijā ieslēgtu uguns aizsardzības sistēmas trauksmes sirēnu, pievērsiet uzmanību notikušajam uzņēmuma virzienā. Netuvojieties objektam! Rīkojieties atkarībā no situācijas un saskaņā ar zemāk norādītajiem ieteikumiem rīcībai avārijas gadījumā un paredzētajiem aizsardzības pasākumiem. Vērsieties pēc informācijas par notiekošo zvanot uz vienoto ārkārtējo notikumu tālruni — **112**.

Rīcība atrodoties telpās:

Saņemot brīdinājumu par ugunsgrēku, lielu piedūmojumu, vai ķīmisko vielu tvaiku izplatību, aizveriet un noblīvējiet logus, durvis, ventilācijas lūkas un dūmvadus. Izslēdziet ventilācijas sistēmas un kondicionierus. Aizsargājiet elpošanas ceļus, izmantojiet jebkādu ūdenī samērcētus gaisa caurlaidīgus audumus vai citus atbilstošus individuālās aizsardzības līdzekļus. Nestāviet pie logiem. Sekojiet turpmākai informācijai un norādījumiem par rīcību plašsaziņas līdzekļos.² Ja iespējams, pārliecinieties, vai kaimiņi zina par avāriju un prot atbilstoši rīkoties. Drošās telpas atstājiet tikai pēc atbilstošas informācijas saņemšanas no valsts vai pašvaldības institūcijām.

Rīcība, atrodoties ārpus telpām:

Sajūtot toksisku dūmu vai tvaiku smaku, vai saņemot brīdinājumu, meklējiet patvērumu tuvākajā ēkā. Ja tas nav iespējams, nekavējoties dodieties prom no bīstamās vietas perpendikulāri vēja virzienam (tā, lai vējš Jums pūstu no sāniem). Ja Jums ir apgrūtināta elpošana, izmantojiet jebkādu ūdenī samērcētus gaisa caurlaidīgus audumus un elpojiet caur tiem. Ja tas nav iespējams, aizturiet elpu vai veicat īsas, seklas ieelpas. Ja jūtat veselības stāvokļa pasliktināšanos, vērsieties tuvākajā medicīnas iestādē vai izsauciet Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu 113.

Evakuācija:

Informācija par evakuēšanās nepieciešamību un papildus norādījumi tiks sniegti ar plašsaziņas līdzekļu, kā arī operatīvo dienestu skaļruņu palīdzību. Evakuācijas gadījumā ņemiet līdzi personu apliecinošus dokumentus (pase, ID karte), naudu, bankas kartes, sakaru līdzekļus, medikamentus, ja tos nepieciešams lietot regulāri. Pirms evakuācijas noslēdziet elektropadevi, gāzes un ūdens padevi. Paziņojiet apkārtējiem par izziņoto evakuācijas nepieciešamību un palīdziet bērniem, invalīdiem un vecākiem cilvēkiem sagatavoties evakuācijai. Dodieties prom no apdraudētas teritorijas norādītajā virzienā. Nepieciešamības gadījumā pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi nodrošinās Liepājas domes institūcijas sadarbībā ar citiem valsts atbildīgajiem dienestiem un institūcijām.

Papildinformācija:

- daļēji hermetizētas telpas (aizvērti logi, durvis, ventilācijas lūkas, dūmvadi) samazina NP (ĶP) tvaiku koncentrāciju telpā ~ 4÷15 reizes;
- gāzmasku (respiratoru) pielietošana apskatītajā situācijā – nav paredzēta;
- jēlnaftas, naftas produktu tvaiki ir ar lielu blīvumu, tie var radīt apdraudējumu 1.-2. stāvu iedzīvotājiem;
- ķīmisko produktu tvaiki, dūmgāzes var radīt apdraudējumu 1.-5. stāvu iedzīvotājiem;
- visas rūpnieciskās avārijas, kas ir saistītās ar eksplozijām, cietušo vidū dominējošās ir sekundārās traumas, pamatā no logu stiklojuma šķembām (lauskām).

Uzņēmuma avārijgatavības un CA³ pasākumu plānošanas risinājumi izriet no apzinātajām potenciālajām avārijām un ārkārtējām situācijām (ĀS)⁴ terminālī, kuru cēlonība iespējama iekšējo un ārējo risku ietekmes rezultātā, to bīstamības izpaušmēm, iespējamo seku parametriem un notikumu varbūtībām.

SIA „DG Termināls” NP termināļa avārijgatavība tiek nodrošināta ar:

- automātiskām ugunsaizsardzības sistēmām, ugunsdzēsības sistēmām, kā arī ugunsdzēsības aprīkojumu un iekārtam;

² paredzēta arī Liepājas pilsētā uzstādītās VUGD Trauksmes sistēmas elektrosirēnas iedarbināšana un paziņojuma (brīdinājuma) nodošana pa radio (FM 110, SWH) un/vai TV.

³ CA - Civilās aizsardzība.

⁴ Domātas dabas un tehnogēnas (ārpus uzņēmuma) katastrofas, to faktoru ietekme, teroristiska rakstura darbības, izsludinātie – Ārkārtējā situācija, izņēmuma stāvoklis, karastāvoklis, arī mobilizācija, Enerģētiskā krīze u.c.

- izveidotu avārijvienības personālu katras darba maiņas sastāvā;
- nodarbināto un reaģēšanas vienību personāla apmācību (teorētisko un praktisko);
- nepieciešamo reaģēšanas materiāltehnisko resursu sagatavošanu, reaģēšanas personāla, citu darbinieku apgādi ar nepieciešamo drošības aprīkojumu un individuālajiem aizsardzības līdzekļiem;
- sadarbības līgumu noslēgšanu ar specializētām līgumfirmām par nepieciešamās tehnikas, materiāltehnisko resursu izdalīšanu (piegādi) avārijas gadījumā, specifisku pakalpojumu sniegšanu un darbu izpildi.

Aktivizējot uzņēmuma CA sistēmu, sākotnēji nodibināmi sakari (rācījas, tālrunis, mobilais tālrunis, e-pasts). Avāriju vai katastrofu gadījumos uzņēmumā izstrādātā CA sistēmas sakaru, apziņošanas un informācijas apmaiņas SHĒMA, kur iekļauti operatīvie, avārijas dienesti, kontrolējošas institūcijas, līgumorganizācijas, apkārtējie uzņēmumi un citi.

Par avārijas likvidēšanu (ierobežošanu) un apdraudējumu novēršanu iedzīvotājus paredzēts informēt izmantojot:

- operatīvo dienestu (VUGD, policija) transportlīdzekļus ar skaļruņiem;
- citus vietējos plašsaziņas līdzekļus.

Ja pēc terminālī notikušas avārijas jūtami jebkādi veselības traucējumi (galvassāpes, nelabums, vājums u.c.), nekavējoties meklējama medicīniskā palīdzība, vērsties tuvākajā ārstniecības iestādē vai zvanot neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam 113, vai uz vienoto ārkārtējo notikumu tālruni **112**.

Avārijas gadījumā ievērojiet operatīvo dienestu rīkojumus, instrukcijas un prasības! Neceliet paniku un saglabājiet mieru!

Pamanot terminālī ugunsgrēka pazīmes (liesmas, dūmi) vai sajūtot ķīmisko produktu smaku, lūdzam nekavējoties zvanīt pa diennakts tālruni Nr.63401950!

KONTAKTTĀLRUŅI

Vienotais ārkārtas palīdzības izsaukuma numurs: **112**

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests: 113

Valsts policija 110

SIA "DG Termināls" terminālis apsardze: 63401950

SIA "DG Termināls" terminālis: 63424604 (ofisa darba laikā)